

FICSOR MIHÁLY:
„SZITÁK” ÉS SZITKOK

A SZÁMÍTÓGÉPPEL MEGVALÓSÍTOTT
TALÁLMÁNYOK SZABADALMAZHATÓSÁGA

AZ EU-FÓRIA VÉGE (?)
AVAGY A SZELLEMI TULAJDON HÉTKÖZNAI

„Másokat idézek, hogy magamat jobban ki tudjam fejezni.”

Michel de Montaigne

„A bonyolulttól nem kell félni,
a zavarostól kell félni.”

Esterházy Péter

„Nem jó a nyilvánosság. Goromba dolog.
Filmszínésznek való és csodabalzsamnak.”

Rejtő Jenő

„Nem elég mai időkben törvényeket írni,
de azok iránt sympathiát is kell gerjeszteni.”

Széchenyi István

„Aki mentegetőzik, magát vádolja.”

francia közmondás

Kronológia – események Európában

- 1997.: Zöld Könyv a közösségi szabadalomról és az európai szabadalmi rendszerről
- 1999.: „*Follow-up*” – prioritás: a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatósága
2000. március: az Európai Tanács ülése
– a lisszaboni stratégia megfogalmazása
2000. március: hatástanulmány a számítógépi programok szabadalmazhatóságáról az Európai Bizottságnak
2000. október: az Európai Bizottság konzultációkat kezdeményez

2000. november: az ESZE felülvizsgálatára összehívott diplomáciai értekezlet
– nem módosul az 52. cikk
2002. február 20.: a Bizottság előterjeszti irányelvjavaslatát
– együttdöntési eljárásban
2002. november 14.: a Versenyképességi Tanács közös megközelítést fogad el
2002. november 24.: szavazás az Európai Parlamentben
– 64 módosító javaslat elfogadásával
2004. május 18.: politikai megállapodás a Tanács közös álláspontjáról
2004. december (?): a „második olvasat” kezdete az Európai Parlamentben

Országok	Szavazatok		
	Igen	Nem	Tartózkodott
Németország	10		
Nagy-Britannia	10		
Franciaország	10		
Olaszország			10
Spanyolország		8	
Lengyelország	8		
Hollandia	5		
Görögország	5		
Csehország	5		
Belgium			5
Magyarország	5		
Portugália	5		
Svédország	4		
Ausztria			4
Szlovákia	3		
Dánia	3		
Finnország	3		
Írország	3		
Litvánia	3		
Lettország	3		
Szlovénia	3		
Észtország	3		
Ciprus	2		
Luxemburg	2		
Málta	2		
Összesen			27

Blokkoló kisebbséghez 37 szavazat szükséges

Kronológia - események Magyarországon

- 2004. április: az EKTB – a COREPER I. ülései előtt
– három ízben is dönt a magyar tárgyalási álláspontról
- 2004. május 11.: az EKTB jóváhagyja a Versenyképességi Tanács
ülésén képviselendő magyar álláspontot
- 2004. május 13.: az LME és szövetségesei tiltakoznak a KÜM-nél,
egyeztetés az IM-ben
- 2004. május 14.: az IHM az OGY-ben és a KÜM-nek írt levélben jelzi:
ellenzi az irányelvjavaslatot

2004. május 18.: az eredeti elnökségi javaslat nem kap a Tanács ülésén minősített többséget; a módosított változat igen, Magyarország is megszavazza
2004. május 20.: az IHM miniszteri közleményben üdvözli a Versenyképességi Tanács döntését
2004. július-augusztus: az EKTB szellemi tulajdoni alcsoportjának ülésein az IHM, valamint az LME és szövetségesei továbbra is ellenzik az irányelvjavaslatot
2004. augusztus 31.: EKTB-ülés – az IHM vétója miatt az IM-MSZH előterjesztést nem fogadják el
2004. szeptember 8.: a Kormány megerősíti a magyar álláspontot, további hatástanulmányokat és nyilatkozattételt ír elő

2004. október 6.: a Kormány beterjeszti tárgyalási álláspont-javaslatát az OGY-nek a 2004. évi LIII. törvény alapján

2004. november 9.: az EKTB elfogadja az irányelvjavaslatra vonatkozó tanácsi közös állásponthoz kapcsolódó magyar nyilatkozatot

2004. november 11.: „Nagy Testvér-díjra” jelölik az EKTB-t, az IM-et, a KÜM-öt, a MEH-et és az MSZH-t

HATÁROZATI JAVASLAT

1. A Kormány megtárgyalta és elfogadta a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságáról szóló irányelvjavaslattal összefüggő egyes kérdésekről szóló előterjesztést.
2. A Kormány felkéri az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottságot, hogy továbbra is kísérje figyelemmel a döntéshozatali eljárás következő szakaszait, és az irányelv-tervezettel kapcsolatos nemzetközi és hazai fejleményeket.
3. A Kormány felkéri az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottságot, hogy a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara bevonásával folytassa az irányelv-javaslat által a magyar gazdaságra gyakorolt hatások átfogó felmérését, amelynek eredményeit ossza meg az Európai Parlament magyar képviselőivel.

4. A Kormány felhívja az Európai Koordinációs Tárcaközi Bizottságot, hogy készítsen elő nyilatkozat-tervezetet, amelyben a közös álláspont formális elfogadásakor Magyarország kéri, hogy az uniós eljárás további szakaszaiban a piaci szereplők érdekei, különös tekintettel a kis- és középvállalkozásokra, megfelelően tükröződjenek.

Nyilatkozat-tervezet

A számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságáról szóló irányelvjavaslat kapcsán a magyar Kormány egyetért az irányelvjavaslatban lefektetett célokkal, különösen a következőkkel:

- a jogbiztonság erősítése és ezzel a gazdasági döntésekhez szükséges kiszámíthatóság megteremtése;
- az egyes tagállamok joggyakorlatában jelentkező különbségek megszüntetésével az egységes belső piac zavartalan működésének a biztosítása;
- az európai informatikai ipar versenyképességének erősítése a világpiacon;
- az innováció és az alkotó tevékenység ösztönzése e fontos csúcstechnológiai területen.

Magyarország támogatja olyan közösségi szabályozás megalkotását, amely a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságának feltételeit egyértelműen rögzíti és az eddigi eltérő tagállami gyakorlatot egységesíti.

Az irányelvjavaslat módosításairól döntő Versenyképességi Tanács 2004. május 17-18-i ülésén (sic!) Magyarország a fenti célok mellett azt is megerősítette, hogy a vonatkozó jogszabálynak figyelemmel kell lennie a kis- és középvállalkozások érdekeire is. Mivel az ülésen elfogadott módosítások erre a célra is tekintettel voltak, Magyarország igennel szavazott az irányelvjavaslat vitája során.

A magyar Kormány kiemelt figyelmet fordít arra, hogy az uniós eljárás további szakaszaiban és az irányelv alkalmazása során a piaci szereplők érdekei, különös tekintettel a kis- és középvállalkozásokra, megfelelően érvényesüljenek.

21 CÁFOLAT AZ IRÁNYELVJAVASLATRÓL

1. Az irányelvjavaslat (IJ) NEM követi az amerikai példát, hanem ebben gátolná meg az ESZH-t; az IJ célja a *status quo* megőrzése.
2. Az IJ NEM az ESZH 30 000 „jogszerűtlen” szabadalomengedélyező döntésének utólagos „legalizálását” szolgálja.
3. Az ESZH ugyanis NEM folytat az ESZE-vel ellentétes joggyakorlatot a számítógéppel megvalósított találmányok kapcsán.
4. Európában NEM adtak szabadalmat (de máshol sem) a „kettős kattintásra”, a „webáruházra”, az „elektronikus bevásárlókosárra” vagy a hitelkártyával való fizetésre.
5. Az IJ NEM vezeti be a szoftver szabadalmazhatóságát; azt éppen kizárja, ezért az IJ NEM „szoftverszabadalmi” tervezet.

6. Az Európai Parlament elvetett módosító javaslatai NEM javítottak volna az IJ szövegén.
7. Az IJ szövege NEM pontatlan, NEM hagy értelmezési bizonytalanságot és NEM nyit „kiskapukat” a szoftver szabadalmazhatósága felé.
8. A szoftver szerzői jogi védelme NEM zárja ki a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmi oltalmát; ilyesmi a WTO TRIPS egyezményéből SEM következik.
9. A szabadalom NEM gátolja az innovációt sem általában, sem az IT területén.
10. A szabadalom NEM gátolja a kutatási-fejlesztési célú cselekményeket vagy a non-profit tevékenységet, továbbá NEM korlátozza a szólásszabadságot és arra nem is volna alkalmas.
11. Az IJ NEM teszi lehetővé a műszaki jelleget nélkülöző találmányok szabadalmazását: ellenkezőleg, műszaki hozzájárulást követel meg.

12. Az IJ NEM változtatna a „*status quo*”-n, ezért ahhoz drasztikus piaci hatások NEM fűződnének.
13. Az IJ NEM csak, sőt, NEM is elsősorban a szoftveripart, a szoftverfejlesztést érinti, hanem sokkal inkább más - a számítógép alkalmazására építő – iparágakat.
14. Sem a szoftver- és az informatikai ipar, sem a többi érintett iparág NEM utasítja el az IJ-t, hanem – a Linux kivételével – erőteljesen támogatja azt.
15. Az IJ NEM hátrányos a KKV-k számára és NEM játszik a „monopóliumok” kezére.
16. Hazánkban a szabadalmazási költségek NEM zárják el az egyéni feltalálókat és a KKV-kat a szabadalmi rendszer igénybevételétől.
17. Sem a KKV-kat, sem a kisebb szoftverfejlesztő cégeket NEM fenyegetik szabadalombitorlási perek tucatjai – sem jelenleg, sem az IJ elfogadása esetén.

18. Sem a szabad, sem a nyílt forráskódú szoftver NEM ingyenes és NEM szükségképpen olcsóbb.
19. Az IJ NEM lehetetlenítené el a szabad szoftverrel és a nyílt forráskódú szoftverrel kapcsolatos – jelenleg is jogszerű tevékenységeket.
20. NEM igaz, hogy az IJ-ről hatástanulmányok nélkül született döntés, számos ilyen tanulmány ismert.
21. NEM igaz, hogy az érintett szakmai, illetve érdekképviselői szervezetek nem nyilváníthattak véleményt az IJ kapcsán, és hogy azt a döntéshozók ne vették volna figyelembe.

ad 1. Az irányelvjavaslat (IJ) NEM követi az amerikai példát, hanem ebben gátolná meg az ESZH-t; az IJ célja a *status quo* megőrzése.

- USA – *Diamond v. Chakrabarty* (1980.) és *State Street Bank* (1998.)

- az IJ preambulának (14) bekezdése:

„Ez az irányelv csupán egyértelművé teszi a jelenlegi jogi helyzetet a törvények jogbiztonságának, átláthatóságának és egyértelműségének biztosítása érdekében, valamint a szabadalmazásból kizárt eljárások – mint például a nyilvánvaló vagy a nem műszaki eljárások és az üzleti módszerek – szabadalmazhatósága felé való eltolódás megakadályozása érdekében.”

- *Robert C. Lind* professzor az EICTA megrendelésére írt tanulmányában azt nevezi az „első számú félreértésnek”, hogy az IJ-vel „az európai szabadalmi rendszer elmozdulna az engedékenyebb amerikai rendszer irányában”.

ad 2. Az IJ NEM az ESZH 30 000 „jogszerűtlen” szabadalomengedélyező döntésének utólagos „legalizálását” szolgálja.

- az ESZH által a számítógéppel implementált találmányokra (a „szitákra”) adott összes szabadalmat tételesen még senki nem nézte át;
- nem tettek észrevételt, nem éltek felszólalással és nem indítottak megsemmisítési eljárásokat olyan nagy számban a „szitákra” adott szabadalmak ellen, hogy ez a feltételezés igazoltnak tűnhessen;
- a „szitákra” vonatkozó szabadalmak több, mint 75 %-át termelő üzemek (*manufacturing firms*) kapják és kevesebb, mint 5 %-uk van a szoftverkiadók (*software publishers*) kezében.

ad 3. Az ESZH ugyanis NEM folytat az ESZE-vel ellentétes joggyakorlatot a számítógéppel megvalósított találmányok kapcsán.

ESZE 52. Cikk

(2) Nem minősül az (1) bekezdés szerinti találmánynak különösen:

- a) a felfedezés, a tudományos elmélet és a matematikai módszer;
- b) az esztétikai alkotás;
- c) a szellemi tevékenységre, játéokra, üzletvitelre vonatkozó terv, szabály vagy eljárás, valamint a számítógépi program;
- d) az információk megjelenítése.

(3) A (2) bekezdésben felsoroltak szabadalmazhatósága csak annyiban kizárt, amennyiben az európai szabadalmi bejelentés vagy az európai szabadalom rájuk kizárólag e minőségükben vonatkozik.

- műszaki jelleg (ESZE VSZ 27. és 29. szabálya);
- az ESZH joggyakorlatában:
  - a találmánynak a szabadalmazhatósághoz műszaki jelleget kell mutatnia és a technika valamelyik területéhez kell tartoznia;
  - a műszaki jellemzők megadásával határozható csak meg az igényelt (és a későbbiekben érvényesíthető) oltalom;
  - műszaki jelleget nélkülöző találmány (pl. szoftver önmagában) nem szabadalmazható, a műszaki és nem műszaki jellemzőket is tartalmazó találmányra adott szabadalom alapján pedig csak a műszaki jellemzőkre is kiterjedő hasznosítás esetén lehet fellépni;
  - a találmánynak műszaki-funkcionális elemhez kell kapcsolódnia; valamely elem műszaki hatást ki nem váltó megváltoztatása nem számíthat feltalálói lépésnek; ha az előrelépés lényegében gazdasági és nem műszaki jellegű, a találmány nélkülözi a megkívánt feltalálói lépést;

- a számítógépi program akkor szabadalmazható csupán, ha az a számítógépre telepítve és azon futtatva azon túlmenő műszaki hatást vált ki, mint ami a program (szoftver) és a számítógép (hardver) közötti szokásos fizikai kölcsönhatásból adódik
- *Az International Chamber of Commerce* szerint: „az ESZH joggyakorlata .... egyaránt jól szolgálta az európai feltalálókat és fogyasztókat”, illetve „az ESZH fellebbezési tanácsai által a számítógéppel megvalósított találmányokra vonatkozóan kialakított esetjog az ESZE körültekintő elemzésére épül”;
- *Microsoft*: az ESZE 52. cikkét az ESZH „már régóta úgy értelmezi, hogy az kizárja (a szabadalmazhatóságból) az olyan szoftverelemeket, amelyek pusztán elvontak és nélkülöznek bármilyen műszaki hatást”.

ad 4. Európában NEM adtak szabadalmat (de máshol sem) a „kettős kattintásra”, a „webáruházra”, az „elektronikus bevásárlókosárra” vagy a hitelkártyával való fizetésre.

- a *Microsoft* „*double-click*” szabadalma: csak az USA-ban; nem magára a kettős kattintásra vonatkozik, hanem csak a kettős kattintásnak vagy a nyújtott gomb-lenyomásnak egy adott berendezéstípusnál egy meghatározott célra való alkalmazására;
- „webáruház”: EP 738446, EP 803105 – különféle megoldások;
- „bevásárlókosár”: EP 784279, EP 807891, megosztással az USA-bejelentésből – az IJ 5. cikke ezt nem engedné;
- hitelkártya: EP 779587, EP 820620 – jellemzők sokaságával határozzák meg az adott fizetési rendszerre vonatkozó oltalmi kört

ad 5. Az IJ NEM vezeti be a szoftver szabadalmazhatóságát; azt éppen kizárja, ezért az IJ NEM „szoftverszabadalmi” tervezet.

- egyértelműen következik: az IJ 4a. Cikkéből

„4a. cikk

A szabadalmi oltalomból kizárt találmányok

(1) (új) A számítógépi program kizárólag e minőségében nem lehet szabadalmazható találmány.”

Mark MacGann, az EICTA főigazgatója:

„Ez az iparág egységes a szoftver szabadalmazásának elutasításában. Azok, akik a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságáról szóló irányelvtervezetet úgy kívánják beállítani, mint valamiféle szoftverszabadalmi törvényt, a legjobb esetben rosszul tájékozottak, a legrosszabb esetben pedig tisztességtelenek, rosszindulatúak és nem tanúsítanak tiszteletet az európai demokratikus folyamat iránt.”

Florian Müller (az FSF honlapjáról):

„A legnagyobb hazugság az, hogy senki nem ismeri be, hogy szoftverszabadalmat akar. Ezért senkiben sem lehet megbízni.”

ad 6. Az IJ NEM teszi lehetővé a műszaki jelleget nélkülöző találmányok szabadalmazását: ellenkezőleg, műszaki hozzájárulást követel meg.

4. cikk

A szabadalmazhatóság feltételei

Ahhoz, hogy egy számítógéppel megvalósított találmány szabadalmazható legyen, iparilag alkalmazhatónak, újnak kell lennie, és feltalálói tevékenységen kell alapulnia. Ahhoz, hogy a számítógéppel megvalósított találmány feltalálói tevékenységen alapuljon, az ilyen találmánynak műszaki hozzájárulást kell tartalmaznia.

2. cikk

Fogalom-meghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalom-meghatározásokat kell alkalmazni: ...

b) „műszaki hozzájárulás”: a technika állásához való hozzájárulás a technika egyik területén, ami új és a szakember számára nem nyilvánvaló. A műszaki hozzájárulást a technika állása és a teljes egészként tekintett szabadalmi igénypont közötti különbség vizsgálata alapján kell megítélni, amely igénypontnak műszaki jellemzőt kell tartalmaznia, függetlenül attól, hogy ahhoz társulnak-e nem műszaki jellemzők is.

4a. cikk

A szabadalmi oltalomból kizárt találmányok

(2) Egy számítógéppel megvalósított találmány nem tekinthető műszaki hozzájárulást tartalmazónak pusztán azon az alapon, hogy számítógép, számítógépes hálózat vagy más programozható berendezés használatával jár. Következésképpen nem részesülhetnek szabadalmi oltalomban az *akár forráskódban, akár tárgykódban, akár más formában kifejezett* számítógépi programokkal kapcsolatos olyan találmányok, amelyek üzleti módszereket, matematikai vagy egyéb eljárásokat valósítanak meg, és nem tartalmaznak műszaki hatást azon a szokásos fizikai kölcsönhatáson kívül, amely a program és az olyan számítógép, számítógépes hálózat vagy egyéb programozható berendezés között hat, amelyen a program fut.

Az IJ egyes cikkeiből idézett rendelkezések értelmezését megerősítik a preambulum (10)-(13c) bekezdései

ad 7. Az Európai Parlament elvetett módosító javaslatai NEM javítottak volna az IJ szövegén.

- UNICE: az EP módosító javaslatainak elfogadása esetén „nagy része annak, ami jelenleg szabadalmazható, a jövőben nem volna az”:
  - „semmi sem volna szabadalmazható, ami nem kapcsolódik a materiális javak gépi előállításához;
  - az adatfeldolgozáshoz kapcsolódó találmányok sora válna szabadalmazhatatlanná;
  - a jövőben nem lehetne bitorlás tárgya az információ feldolgozására vonatkozó egyetlen találmány sem;
  - a konverziós technológia sem volna szabadalmazható, ami aláásná az információk feldolgozását, valamint a távközlési rendszereket és hálózatokat”; és

- mindezek „közvetlenül beleütköznének a WTO TRIPS-egyezményében foglaltakba”; s végül
- „az Európai Parlament által elfogadott módosítások túlnyomó része súlyosan károsítaná a szellemi tulajdon rendszerét, valamint szinte minden csúcstechnológiai területen az európai gazdaság azon érdekei ellen hatna, amelyek az innováció és a versenyképesség ösztönzéséhez, továbbá az európai K+F-be irányuló befektetések védelméhez fűződnek.”

• *Robert C. Lind*: az Európai Parlament tervezete „a számítógéppel megvalósított találmányokra vonatkozó szabadalmakat eltüntetné a technika számos olyan területén, illetve számos olyan iparágban, ahol azok ma léteznek és nagymértékben használatosak”; „úgy vélem, az európai gazdaság termelékenysége szempontjából az a helyes döntés, ha a Tanács tervezetét módosítás nélkül fogadjuk el.”

ad 8. Az IJ szövege NEM pontatlan, NEM hagy értelmezési bizonytalanságot és NEM nyit „kiskapukat” a szoftver szabadalmazhatósága felé.

- a műszaki hozzájárulás fogalma nem tartalmazhat technológia-specifikus, diszkriminációt hordozó elemeket [2. cikk b) pont];
- a 4a. cikk (2) bekezdésével kapcsolatos félreértés: nem igaz, hogy az ott említett szokásos kölcsönhatáson kívüli bármely más hatás szükségképpen műszaki hozzájárulásnak minősül;
- 5. cikk: igénypont-szerkesztési szabály, nem változtat a szabadalmazhatóság érdemi előfeltételein

5. cikk

Az igénypontok szerkesztése

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy egy számítógéppel megvalósított találmány szabadalmát az igénypontban termékként — azaz programozott számítógépként, programozott számítógépes hálózatként vagy más egyéb programozott berendezésként —, vagy olyan eljárásként megfogalmazva lehessen igényelni, amelyet az ilyen számítógép, számítógépes hálózat vagy berendezés valósít meg egy program végrehajtásával.
- (2) Nem engedélyezhető az akár önmagában álló, akár hordozón lévő számítógépi programra vonatkozó igénypont, kivéve, ha a program annak számítógépre, számítógépes hálózatra vagy más egyéb programozott berendezésre történő feltöltése és végrehajtása esetén ugyanazon szabadalmi bejelentésben az (1) bekezdéssel összhangban igényelt terméket vagy eljárást valósít meg.

ad 9. A szoftver szerzői jogi védelme NEM zárja ki a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmi oltalmát; ilyesmi a WTO TRIPS egyezményéből SEM következik.

- a TRIPS-egyezmény 10. cikkének (1) bekezdése és 27. cikkének (1) bekezdése
- szerzői jog/szabadalom: különböző tárgy, feltételek és jogok; egymásnak nem alternatívái, hanem kiegészítői
- EICTA: „... a szerzői jogi védelem önmagában nem elegendő a találmányok védelmére. A szerzői jog semmi mást nem véd, mint a tényleges szoftvert, azaz a program kódját, ahogy azt leírták. Valamely versenytárs szabadon felhasználhatja az alapul fekvő elgondolást anélkül, hogy szerzői jogsértést követne el, és általában meglehetősen könnyű megkerülni az adott program szerzői jogi védelmét. Másfelől, a szabadalmak az alapul fekvő technikai funkciót és megoldást védik, feltéve, hogy az megfelel az oltalmazhatósági feltételeknek. Egy számítógéppel megvalósított találmány esetén a legtöbb erőfeszítést és pénzt nem a kifejezési módra, hanem a technikai funkcióra és megoldásra fordítják.”

6. cikk

Kapcsolat a 91/250/EGK irányelvvel

Az ezen irányelv hatálya alá tartozó találmányokra megadott szabadalmak által biztosított jogok nem érintik a számítógépi programok jogi védelméről szóló 91/250/EGK irányelv 5. és 6. cikkében a szerzői jog által megengedett — különösen a visszafejtésre és az együttes működtetésre vonatkozó rendelkezésekben meghatározott — cselekményeket.

ad 10. A szabadalom NEM gátolja az innovációt sem általában, sem az IT területén.

- szabadalmi oltalom híján a kisvállalkozások több, mint 50 %-a, a nagyvállalatoknak 35 %-a nem ruházna be a K+F-be;
- szabadalmi oltalom nélkül a találmányok 1/3-a soha nem születne meg;
- ha nem volna mód szabadalmaztatásukra, a találmányok harmadát biztosan titokban tartanák;
- az informatikai fejlesztések „inkrementális” jellege: mennyiben specialitás?;
- a párhuzamos, egymástól független szoftverfejlesztések eredményeinek, illetve a továbbfejlesztett változatok hasznosítását a szabadalmi rendszer nem zárja ki (ld. előhasználat, függő szabadalom)

- *Fritz Bolkenstein*, az Európai Bizottság belső piacért felelős tagja (2004 májusában):

„Jutalmaznunk kell az innovációba való befektetést, ha azt akarjuk, hogy egy valódi tudásalapú gazdaság erősödjön meg Európában.”

- ABB, Alcatel, DaimlerChrysler, Dassault Systems, Ericsson, Nokia, Philips, SAP, Siemens, Zeiss:

„Ha elmaradna az ír elnökség által 2004 márciusában előterjesztett – kiegyensúlyozott – közös álláspont elfogadása, az aláaknázná az innovációt Európában.”

„Európa valamennyi fejlesztőjének – legyenek egyéni feltalálók, kis- és középvállalkozások vagy akár nemzetközi nagyvállalatok – szüksége van a szabadalmakra, hogy oltalmazhassák a találmányaikat, ami ösztönzést nyújt a kutatáshoz és a fejlesztéshez Európában éppúgy, mint a licenciatforgalomhoz és a technológia átadásához.”

- a Magyar Feltalálók Egyesülete szerint az IJ támogatása „életbevágó érdeke a hazai műszaki alkotó gárdának és a hazai innováció összes szereplőjének.”

ad 11. A szabadalom NEM gátolja a kutatási-fejlesztési célú cselekményeket vagy a non-profit tevékenységet, továbbá NEM korlátozza a szólásszabadságot és arra nem is volna alkalmas.

- a továbbfejlesztett megoldások hasznosítását a szabadalmas nem akadályozhatja, sőt, azok akár szabadalmazhatók is;
- a szabadalmi oltalomból folyó kizárólagos hasznosítási jog nem terjed ki a gazdasági tevékenység körén kívül eső cselekményekre, sem pedig a kísérleti célú cselekményekre [Szt. 19. § (6) bek.]

ad 12. Az IJ NEM változtatna a „*status quo*”-n, ezért ahhoz drasztikus piaci hatások NEM fűződnének.

- a *status quo* fenntartását igazolja: a Bizottság memoranduma, a preambulum (7) és (14) bekezdése;
- ICC: „az irányelvtervezet nem vezet be új szabályozást”;
- Microsoft: „a javasolt irányelv összességében kellően megerősíti a *status quo*-t”;
- ha nem változik a jogi helyzet, mitől szűnne meg bármilyen „piaci alternatíva” és miért érné hátrány a fogyasztókat?

ad 13. Az IJ NEM csak, sőt, NEM is elsősorban a szoftveripart, a szoftverfejlesztést érinti, hanem sokkal inkább más - a számítógép alkalmazására építő – iparágakat.

- ezt erősítik meg az EICTA és a UNICE nyilatkozatai;
- a *Lind*-tanulmány szerint: a „szitákra” vonatkozó „szabadalmak több, mint 75%-át termelő üzemek (*manufacturing firms*) kapják és kevesebb, mint 5%-uk van a szoftvercégek kezében.”; emellett „napjainkig a nyílt forráskódot használó közösség által kidolgozott szoftverek csupán csekély töredékét teszik ki a kereskedelmi szoftveripar által kifejlesztett szoftvereknek”;
- Szintén *Lind* szerint: „a szoftverfejlesztések túlnyomó többsége piaci erők hatására valósult meg”.

ad. 14. Sem a szoftver- és az informatikai ipar, sem a többi érintett iparág NEM utasítja el az IJ-t, hanem – a Linux kivételével – erőteljesen támogatja azt.

- támogatók Európában: EICTA, UNICE, BSA, *European IT Services Association*, *International Chamber of Commerce* és számos innovatív nagyvállalat;
- ellenzők Európában: Linux, FSF;
- támogatók Magyarországon: MFA, MIE, MISZ, Nemzetközi Kereskedelmi Kamara Magyar Nemzeti Bizottsága, BSA Hungary;
- ellenzők Magyarországon: LME, LIPSZ, FSF.hu;
- ingadozók (?) Magyarországon: MKIK, IVSZ

ad 15. Az IJ NEM hátrányos a KKV-k számára és NEM játszik a „monopóliumok” kezére.

- az ún. *Fraunhofer*-jelentés szerint: „A szoftverszabadalmak védelmező funkciója fontos szerepet tölt be az induló vállalkozásoknál (*start-ups*), nem is annyira a kockázati tőke megszerzésében, mint inkább a piacon való megjelenés szakaszában, amikor is nagy szükség van rá a nagyobb versenytársakkal szemben történő eredményes fellépéshez.”
- *Roland J. Mann* kutatási eredményei azt mutatják, hogy „ezen a területen a szabadalmak egyedülálló esélyt adnak a kisebb induló vállalkozások számára”;

- *Mann* rámutat: „Az IBM egészen sikeresen tudna versenyezni a kisebb versenytársak ellen akkor is, ha nem volnának szabadalmi annak megakadályozására, hogy a versenytársai lemásolják a termékeit. Ellenben egy kisebb cég számára élet-halál kérdése lehet, hogy az olyan hatalmasságokat, mint az IBM vagy a Microsoft megakadályozhassa a technológiája átvételében.”
- mindezt számos esettanulmány is igazolja;
- a szoftveripar szerkezete (USA-beli adatok): a 10 legnagyobb cég csupán 30%-os piaci részesedéssel – megdöbbentő a koncentráció hiánya, illetve alacsony foka;
- a standardizálódás hatása és a hálózati hatások (*network effects*) sokkal erősebbek, mint a szabadalmaké;
- versenyjogi eszközök a közösségi és a magyar szabályozásban, ezekre utal az IJ preambuluma (17) bekezdése is

ad 16. Hazánkban a szabadalmazási költségek NEM zárják el az egyéni feltalálókat és a KKV-kat a szabadalmi rendszer igénybevételeitől.

- a szabadalmaztatás költségei Európában;
- a hazai díjak, kedvezményekkel és mentességgel [71/2004. (IV. 28. GKM r.);
- VIVACE;
- pályázati rendszerek az oltalomszerzés és –fenntartás támogatására

ad 17. Sem a KKV-kat, sem a kisebb szoftverfejlesztő cégeket NEM fenyegetik szabadalmbitorlási perek tucatjai – sem jelenleg, sem az IJ elfogadása esetén.

- nem ismert egyetlen hazai szabadalmbitorlási per, amelyet „SZITA” kapcsán indítottak volna;
- a szabadalmbitorlási perek „gazdaságtana”: a sas nem kapkod legyek után

ad 18. Sem a szabad, sem a nyílt forráskódú szoftver NEM ingyenes és NEM szükségképpen olcsóbb.

- *A Forrester Research* tanulmánya szerint:

„a nyílt forrás valójában nem ingyenes, sőt, növelheti a pénzügyi és üzleti kockázatot”; ... a szoftver alkalmazásának „teljes összköltsége a Linux esetében 5-20 százalékkal volt magasabb, mint a Windows esetében.”

ad 19. Az IJ NEM lehetetlenítené el a szabad szoftverrel és a nyílt forráskódú szoftverrel kapcsolatos – jelenleg is jogszerű tevékenységeket.

- Mivel az IJ nem változtat a *status quo*-n, a szabad szoftver és a nyílt forráskódú szoftver sem kerül hátrányosabb helyzetbe.
- *Lind* szerint: „nincs bizonyíték arra, hogy a szabadalmi rendszer – ahogy ma Európában működik – hátráltatta vagy súlyosan fenyegette volna a nyílt forráskód közösségét”.
- Egyébként is a szabadalmi rendszernek nem kis részben az a rendeltetése, hogy a versenytársakat „hátráltassa”, és ezzel vagy fejlesztésre, vagy licencvásárlásra, vagy kockázatvállalásra ösztönözze őket.
- *Lind* igencsak spekulatívnak nevezi azokat a félelmeket, hogy az IJ ezen a helyzeten változtatna.

„A pesszimizmus napjainkban sokkal nagyobb tekintélynek örvend, mint az optimizmus.”

John Kenneth Galbraith

ad 20. NEM igaz, hogy az IJ-ről hatástanulmányok nélkül született döntés, számos ilyen tanulmány ismert.

- európai hatástanulmányok (pl. a Bizottság vagy az EICTA felkérésére);
- hazai hatásvizsgálatok (pl. a MKIK, a MFE vagy a MIE bevonásával);
- *nota bene: a status quo marad*

ad 21. NEM igaz, hogy az érintett szakmai, illetve érdekképviselői szervezetek nem nyilváníthattak véleményt az IJ kapcsán, és hogy azt a döntéshozók ne vették volna figyelembe.

- az EKTB szakértői al csoportjában,
- az érintett minisztériumok irányában,
- az OGY illetékes bizottságaiban,
- az EU intézményeinél

„... először jelenik meg Európában az az embertípus, aki nem akar észokokkal érvelni, s nem akarja, hogy igaza legyen, egyszerűen csak eltökélte, hogy érvényesíti a véleményét.”

José Ortega y Gasset

„Kívül hangos, belül üres.”

kínai közmondás